

KONGELIG RESOLUSJON

Klima- og miljødepartementet
Statsråd: Espen Barth Eide

Ref.nr.:
Saksnr.: 21/3736
Dato: 22.juni 2022

Kongelig resolusjon om oppnevning av et utvalg som skal utrede naturrisiko (Naturrisikoutvalget)

Klima- og miljødepartementet legger med dette fram forslag om å oppnevne et offentlig utvalg som skal utrede naturrisiko. Utvalget skal starte arbeidet så snart som mulig, og levere utredningen innen 31. desember 2023.

1. Bakgrunn

Tap av naturmangfold er en stor trussel mot bærekraftig utvikling. Økosystemer og naturmangfold er direkte og indirekte grunnlag for verdiskaping og velferd. Både tapet av naturmangfold i seg selv, og tiltak for å stanse eller redusere dette tapet, påvirker vilkårene for og risikoen ved økonomisk virksomhet. Naturrisikokonseptet belyser næringers og sektors avhengighet av naturmangfold og av endrete rammevilkår, som klimarisiko belyser avhengigheten av klimaendringer og klimapolitikk.

2. Utvalgets oppgaver

Av mandatet (vedlegg 1) framgår det at utvalget skal utrede naturrisikobegrepet, gjennomgå hvordan berørte aktører i Norge (private og offentlige, herunder finansinstitusjoner) analyserer og håndterer naturrisiko i dag, vurdere hvordan norske næringer og sektorer, og økonomien som helhet, er berørt av naturrisiko, og eventuelt anbefale metodikk som setter aktører i stand til å kunne analysere og håndtere naturrisiko på best mulig måte. I arbeidet må utvalget gjøre seg kjent med relevante initiativ og relevant litteratur nasjonalt, i andre land og internasjonalt. Dessuten må utvalget samle og systematisere kunnskap om utviklingen i naturmangfold, og mulige endringer i politiske rammevilkår, som innebærer naturrisiko for norske næringer og sektorer. Utvalget skal ikke foreslå endringer i tiltak og virkemidler som i seg selv påvirker tapet av naturmangfold. Mandatet har vært lagt fram for alle berørte departementer.

3. Sammensetning

Klima- og miljødepartementet foreslår et utvalg med tretten medlemmer (vedlegg 2). Medlemmene har ekspertise om endringer i naturmangfoldet og om den gjensidige avhengigheten mellom naturgrunnlaget og norske sektorer og næringer, og vil til sammen dekke emnene som inngår i mandatet. Utvalget skal ledes av Aksel Mjøs. Forslaget til utvalg oppfyller kravene i likestillings- og diskrimineringslova §28 første ledd bokstav b, med 7 kvinner og 6 menn. Sammensetningen tar hensyn til en geografisk fordeling av medlemmene.

4. Vurdering

Klimarisikokonseptet, som inkluderer fysisk risiko og overgangsrisiko, har på få år blitt en integrert del av selskapers og investorers risikovurdering av investeringsplaner. Aktører i finanssektoren har tatt initiativ til å utvikle et liknende konsept som skal belyse den gjensidige sammenhengen mellom naturgrunnlag og næringsvirksomhet. Naturrisikoutvalget vil bidra til å klargjøre konseptet, gjøre det kjent og bidra til en konsistent anvendelse i norske virksomheter. Dessuten vil utvalget kaste lys over norske næringers og sektorers eksponering for naturrisiko, og vurdere hvordan denne risikoen kan analyseres og framstilles på nasjonalt nivå.

5. Økonomiske og administrative konsekvenser

Utgiftene til det offentlige utvalget omfatter blant annet godtgjørelse og reiseutgifter for medlemmer, lønn til sekretariat og eventuelle utredningsmidler. Kostnaden vil bli dekket innenfor Klima- og miljødepartementets budsjett.

Klima- og miljødepartementet

t i l r å r:

Det oppnevnes et utvalg som skal utrede naturrisiko. Utvalgets mandat og sammensetning fastsettes i samsvar med vedlegg til resolusjonen.

Vedlegg til kongelig resolusjon 22. juni 2022 om oppnevning av et utvalg som skal utrede naturrisiko

Vedlegg 1 Mandat for NOU-utvalg som skal utrede naturrisiko

Bakgrunn

Tap av naturmangfold er en stor trussel mot en bærekraftig utvikling. Selv om tilstanden i norske økosystemer samlet er relativt god, sammenliknet med verden sett under ett, har også vi utfordringer i våre økosystemer. I vår åpne økonomi vil en god del av vårt avtrykk på naturmangfoldet være indirekte, og skje i de landene der importvarer blir produsert. Slik bidrar vi til det globale tapet av naturmangfold, samtidig som det globale tapet kan ha alvorlige konsekvenser for økonomiske aktører i vårt land.

Både tapet av naturmangfold i seg selv, og tiltak for å stanse eller redusere dette tapet, påvirker vilkårene for og risikoen ved økonomisk virksomhet. Et nytt globalt rammeverk om naturmangfold skal etter planen vedtas under partsmøtet COP 15 i Kina i 2022. Det skal erstatte Aichi-målene fra 2010. Den nasjonale oppfølgingen av rammeverket vil kunne bidra til innstramming av rammevilkårene for økonomisk virksomhet som påvirker økosystemer og naturmangfold. Det samme gjelder nytt regelverk fra EU som blir tatt inn i EØS-avtalen.

Når det gjelder global oppvarming, er konseptet klimarisiko utviklet for å belyse bedrifters, sektors og staters robusthet overfor klimaendringer og overfor strengere rammevilkår i overgangen til et lavutslippssamfunn. Klimarisikoutvalget (NOU 2018:17) beskrev risiko-tilnærmingen og kom med anbefalinger om hvordan klimarisiko kan rapporteres og håndteres.

I det senere er naturrisiko lansert som et liknende konsept på naturmangfoldområdet. Det viktigste globale initiativet er TNFD (Taskforce on Nature-related Financial Disclosures) som ble lansert i juni 2021. Dette er en allianse av aktører i finanssektoren, med støtte fra bl.a. G7. TNFD skal utvikle og levere et rammeverk som organisasjoner kan bruke til å rapportere om og håndtere naturrelatert risiko, slik at globale pengestrømmer skifter fra aktiviteter som er negative for naturen til aktiviteter som er positive. TNFD offentliggjorde en første versjon av rammeverket i mars 2022.

Norge rammes allerede av klimaendringene. I Arktis, herunder tradisjonelle samiske områder, stiger temperaturen vesentlig raskere enn resten av verden. Global oppvarming og tap av naturmangfold er begge store, globale utfordringer, og FNs klimapanelts sjette hovedrapport, del 2, tydeliggjør den gjensidige sammenhengen mellom klimaendringer og naturmangfold. Klimapanelet vurderer nå at klimaendringene har større og mer omfattende virkninger på naturen enn tidligere antatt. Samtidig er det fundamentalt å bevare økosystemer i god tilstand for å oppnå en utvikling som er klimarobust.

Det oppstår også målkonflikter, for eksempel knyttet til produksjon av fornybar energi. Vurderinger av naturrisiko vil være en del av kunnskapsgrunnlaget for beslutningstakernes avveining av samfunnshensyn. Selv om global oppvarming og tap av naturmangfold begge er store, globale utfordringer, er det også forskjeller som tilsier at naturrisiko kan skille seg fra klimarisiko. Den globale oppvarmingen er avhengig av økt konsentrasjon av klimagasser i atmosfæren, uavhengig av hvor endringene i utslipp eller opptak av klimagasser skjer. Tap av naturmangfold har en annen geografisk dimensjon. Riktignok blir klimaendringene en stadig viktigere årsak til tap av naturmangfold, men arealbruk og arealbruksendringer er fortsatt tapsårsak nummer én. Andre viktige faktorer er forurensning, overbeskatning og gjengroing. Det betyr at svekkelse og tap av økosystemer, f.eks. kulturlandskap og våtmark, for en stor del skjer gjennom lokale handlinger. Denne direkte koblingen skiller tap av naturmangfold fra global oppvarming. Per i dag finnes ikke et globalt mål for naturmangfold på samme format som 1,5-graders målet i Parisavtalen for klima, og tiltak for bevaring og bærekraftig bruk av naturen må tilpasses lokale forhold. Men lokale tap vil også til sammen ha globale konsekvenser, og lokale handlinger kan utløses av drivkrefter langt borte. Tap av naturmangfold har også en global dimensjon.

Utvalget skal:

- Beskrive naturrisiko med utgangspunkt i tilnærming og begrepsbruk i Klimarisikoutvalgets rapport, men med modifikasjoner som er nødvendige fordi de to utfordringene er ulike.
- Vurdere hvordan norske næringer og sektorer er berørt av fysisk naturrisiko, altså nasjonalt og globalt tap av natur og naturmangfold, med hovedvekt på fysiske endringer som kan utgjøre de viktigste risikofaktorene.
- Vurdere hvordan norske næringer og sektorer vil bli berørt av antatte og mulige innstramminger i rammevilkår gjennom endringer i den globale, europeiske og nasjonale naturmangfoldpolitikken, med hovedvekt på endringer som kan utgjøre de største risikofaktorene.
- Vurdere hvordan en mest hensiktsmessig kan analysere og framstille naturrisiko på nasjonalt nivå.
- Gjennomgå hvordan berørte aktører i Norge (private og offentlige virksomheter, herunder finansinstitusjoner) analyserer og håndterer naturrisiko i dag, identifisere eventuelle forbedringspunkter og vurdere og anbefale metodikk som setter disse aktørene i stand til å kunne analysere og håndtere naturrisiko på best mulig måte.

Utvalget skal gjøre seg kjent med og beskrive relevant regelverk, relevante initiativ og relevant litteratur nasjonalt, i andre land og på internasjonalt plan. Arbeidet som foregår i TNFD vil være sentralt, likeså arbeidet med naturrelatert finansiell risiko under EUs fornyede strategi for bærekraftig finans. Utvalget skal vurdere mulige konsekvenser for globale og nasjonale rammevilkår som følge av det kommende rammeverket om naturmangfold, og av regelverk som utvikles i EU. Utvalget bør søke kunnskap om status for og mulig utvikling i naturmangfoldet i internasjonale kunnskapskilder, så som Naturpanelet (IPBES) og Klimapanelet (IPCC), og i data fra relevante kunnskapsbaser i Norge, så som SSB-statistikk, Rødlista og Landsskogstakseringen. Et viktig spørsmål er hvilke sektorer, aktører og næringer i Norge, herunder tradisjonelle uforfolksnæringer, som er sterkest eksponert for naturrisiko, så vel fysisk risiko som risiko knyttet til endrede politiske rammevilkår, og med opphav i nasjonale så vel som globale faktorer.

Utvalget skal legge vekt på særtrekk ved norsk økonomi og næringsstruktur i Norge, men også at slike særtrekk endres over tid. Utvalget skal vurdere om og eventuelt hvordan naturrisiko er relevant på et nasjonalt nivå og for finansiell stabilitet. Utvalget skal etter behov innhente synspunkter og innspill fra berørte aktører i Norge.

Utvalget skal ikke foreslå konkrete tiltak og endringer i virkemidler som i seg selv påvirker tapet av naturmangfold og økosystemer. Utvalget skal følge utredningsinstruksens krav med de begrensninger og avgrensninger som ligger i mandatet.

Rapporten skal avgis til Klima- og miljødepartementet senest 31. desember 2023.

Vedlegg til kongelig resolusjon 22. juni 2022 om oppnevning av et utvalg som skal utrede naturrisiko

Vedlegg 2 – Medlemmer i utvalget

Leder:

Førsteamanuensis Aksel Mjøs, Osterøy

Medlemmer:

Spesialrådgiver Ivar Baste, Dimmelsvik

Seniorforsker Kristine Malmkvist Grimsrud, Oslo

Seniorforsker Atle Harby, Trondheim

Assisterende generalsekretær Else Hovind Hendel, Oslo

Divisjonsdirektør Audun Korsæth, Brumunddal

Administrerende direktør Idar Kreutzer, Oslo

Postdoktor Trude Myklebust, Oslo

Direktør Anders Oskal, Kautokeino

Professor Claire Armstrong, Tromsø

Professor Vigdis Vandvik, Bergen

Rådgiver Liv Anna Lindman, Hølen

Førsteamanuensis Hanne Kathrine Sjølie, Rendalen